

#BRUNNER: MI ODLUČUJEMO TKO MOŽE DOĆI U EUROPU, TKO MOŽE OSTATI, A TKO MORA OTIĆI#

Europski pakt o migracijama, sveobuhvatni zakonodavni paket kojim se uspostavljaju zajednička pravila za upravljanje migracijama, nadzor granica i postupcima azila počinje se primjenjivati u petak u svim državama članicama.

“Pakt o migracijama i azilu donosi sigurnije vanjske granice, solidarnost između država članica i učinkovitije postupke za azil i vraćanje” nelegalnih migranata, izjavila je predsjednica Komisije Ursula von der Leyen.

Pakt o migracijama i azilu uključuje 10 zakonodavnih akata kojima se pregovaralo čak osam godina. Novi pakt predviđa obveznu solidarnost među državama u suočavanju s migrantskim pritiscima, brže i učinkovitije postupke azila i bolje upravljanje granicama.

“Dovodimo u red našu europsku kuću. S ovim stvaramo uvjete da mi odlučujemo tko može doći u Europu, tko može ostati, a tko mora otići”, izjavio je povjerenik za unutarnje poslove i migracije Magnus Brunner.

Cjelovita reforma se temelji na prijedlozima Komisije iz 2020. godine, nakon što je propao prethodni prijedlog objavljen nakon velike migrantske krize 2015. i 2016.

Konačno je usvojen u svibnju 2024. godine, a državama članicama je ostavljeno dvije godine da se pripreme za provedbu pakta.

Solidarnost sa članicama pod migracijskim pritiskom

Glavni element pakta je obvezna solidarnost među članicama u slučaju da se jedna ili više njih nađu pod nerazmjernim migracijskim pritiskom. U tom slučaju ostale članice moći će birati između prihvata tražitelje azila iz pogođene države članice i financijskog doprinosa zajedničkom fondu za zbrinjavanje migranata ili pružanja operativne i tehničke podrške.

Države članice koje se nađu pod velikim migrantskim pritiskom moći će računati na potporu iz fonda solidarnosti. Države članice mogu doprinositi tom fondu solidarnosti na tri načina - plaćanjem financijskog doprinosa, tehničkom potporom slanjem opreme ili eksperata te prihvatom migranata.

Četiri zemlje koje su pod najvećim pritiskom, Cipar, Grčka, Italija i Španjolska, moći će tražiti pomoć iz fonda solidarnosti, što uključuje premještanje 21 tisuće tražitelja azila ili financijsku pomoć u iznosu do 420 milijuna eura iz europskog proračuna. To su brojke dogovorene za razdoblje od 12. lipnja do kraja 2026. godine, a potom će se za svaku godinu određivati nove brojke ovisno o potrebi

Šest zemalja - Austrija, Bugarska, Češka, Estonija, Hrvatska i Poljska - za koje je Komisija utvrdila da su u posljednjih pet godina kumulativno bile izložene migrantskom pritisku imaju pravo tražiti da budu potpuno ili djelomično izuzete o obveze doprinosa mehanizmu solidarnosti, što znači da neće morati davati financijsku pomoć niti primati migrante iz članica koje su pod

najvećim pritiskom.

Paktom se uvode strože i brže procedure izravno na vanjskim granicama EU-a za osobe koje dolaze iz zemalja s niskom stopom odobravanja azila. Svrha je brže utvrditi tko ima pravo na međunarodnu zaštitu, a tko mora biti vraćen u zemlju podrijetla.

Nova uredba o dubinskim provjerama državljana trećih zemalja na vanjskim granicama EU-a predviđa obveznu registraciju svih neregularnih migranata i temeljitu sigurnosnu provjeru. Oni koji ne ispunjavaju uvjete za ulazak u EU bit će registrirani i podvrgnuti identifikacijskim, sigurnosnim i zdravstvenim provjerama.

Nova pravila također će omogućiti učinkovitiju provjeru identiteta tražitelja azila i nezakonitih migranata u bazi podataka Eurodac, koja je digitalna okosnica novog sustava azila EU.

Za tražitelje azila za koje je malo vjerojatno da će trebati međunarodnu zaštitu ili koji predstavljaju sigurnosni rizik uvodi se ubrzani postupak na granici. Postupak može trajati najviše 12 tjedana, iznimno do 16 tjedana. Osobe čiji su zahtjevi odbijeni morat će se vratiti u roku od 12 tjedana. U slučaju krize, postupci za azil i povratak mogu trajati šest tjedana dulje.

Ubrzani granični postupci primjenjivat će se na osobe koje predstavljaju prijetnju nacionalnoj sigurnosti ili na one koji su dovele vlasti u zabludu o svom identitetu. Zahtjevi osoba iz trećih zemalja za koje je stopa odobrenja zahtjeva niža od 20 posto također će se obrađivati ubrzanim postupkom na granici.

Maloljetnici bez pratnje neće biti podvrgavani ubrzanom postupku na granici, osim ako ne predstavljaju sigurnosni rizik.

Pakt podijelio Europski parlament

Pakt nije bez kontroverzi, krajnja desnica ga smatra preslabima, dok na lijevom spektru nailazi na kritike da je previše restriktivan i da krši prava izbjeglica.

Amnesty International predvodi kritiku s lijeve strane, tvrdeći da će pakt dovesti do "porasta patnje" i "desetljećima unazaditi europsko pravo na azil", posebno upozoravajući na krizne odredbe koje državama članicama dopuštaju suspenziju temeljnih pravila u izvanrednim situacijama. S desne strane kritičari pak tvrde suprotno - da pakt nije dovoljno restriktivan i da neće zaustaviti masovnu neregularnu imigraciju.

No pakt nije naišao na jednoglasnu potporu ni u Europskom parlamentu ni među državama članicama. Glasanje u travnju 2024. prošlo je s tijesnom većinom - neke uredbe su usvojene s razlikom od svega tridesetak glasova - a Mađarska i Poljska glasale su protiv u Vijeću EU-a. Talijanska delegacija unutar Socijaldemokrata u Europskom parlamentu bila je čvrsto odlučna glasati protiv pakta, a njezin čelnik Brando Benifei rekao je: "Za nas, kao Talijane, ovo je premalo. Ljudska prava i europska solidarnost su temeljne vrijednosti. Mi ne podržavamo sporazum koji ostavlja Italiju samu i nije dovoljno čvrst kad su u pitanju prava najranjivijih ljudi."

Glavni arhitekt parlamentarnog dijela reforme bio je švedski zastupnik Tomas Tobe iz Europske

pučke stranke, koji je više od tri godine vodio pregovore kao izjavitelj za ključnu Uredbu o upravljanju azilom i migracijama.

"Nova pravila omogućit će nam da ponovno preuzimamo kontrolu nad vanjskim granicama i smanjimo migracijski pritisak prema EU-u. To ne bi bilo moguće bez naše ujedinjenosti", rekao je Tobe nakon postizanja dogovora. On je, međutim, do posljednjeg trenutka bio nesiguran u ishod glasanja. "Nitko ne može znati kakav će biti ishod glasanja", rekao je novinarima dan prije ključnog glasanja u travnju 2024. "Moj posao je sada, sat po sat, uvjeravati kolege da je apsolutno najbolji način podrške europskoj migracijskoj politici biti lojalan cijelom migracijskom paktu."

Od hrvatskih eurozastupnika koji su prisustvovali glasovanju svi su glasali za pakt.

Hrvatska se u ovoj reformi nalazi u specifičnom položaju. Kao vanjska granica schengenskog prostora i višegodišnja tranzitna ruta balkanske migracijske rute, Hrvatska je dugo bila među državama koje su najviše osjetile pritisak neadekvatnog europskog sustava. HDZ-ov europarlamentarac Karlo Ressler, koji je bio član pregovaračkog tima Europske pučke stranke, jedan je od najglasnijih hrvatskih zagovornika reforme. "Danas krijumčari ljudima znaju da europski sustav migracija i azila ne funkcionira. Znaju da čak i osobi, kada se nađe na teritoriju Europske unije, bude sudskom i pravomoćnom odlukom određeno da nema pravo biti na teritoriju Europske unije, da će se samo jedna od pet osoba i vratiti", rekao je Ressler, istaknuvši i da Hrvatska ima najveći broj graničnih policajaca po broju stanovnika u cijeloj EU.

Tomislav Sokol pak istaknuo je sigurnosnu dimenziju reforme: "Migracije se sve više pokazuju kao potencijalni izvor terorizma. Zato nam je potreban sveobuhvatan europski odgovor koji će sadržavati instrumente sprječavanja nekontroliranih ulazaka, kao i mehanizam ubrzane deportacije onih koji nezakonito borave na teritoriju Europske unije."

Ne treba očekivati savršen početak

Povjerenik Brunner je prošli tjedan izjavio da ne treba očekivati da sve od prvog dana funkcionirati savršeno.

Alberto-Horst Neidhardt, voditelj programa za europske migracije pri Europskom političkom centru i jedan od vodećih analitičara u ovom području, jasno je ocrtao granice reforme. "Ako države članice odbiju provoditi pravila koja su dogovorile, unutarnje granične kontrole bit će vraćene diljem schengenskog prostora i doći će do sustavnih pushbackova na vanjskim granicama", upozorio je Neidhardt, dodajući da bi to moglo pokrenuti "politički vrtlog" koji jača krajnje desne stranke diljem Europe.

Europska komisija u izvješću objavljenom 8. svibnja 2026. navodi da je većina država članica na tragu pravovremene provedbe, te ističe da su nezakoniti prelasci vanjskih granica EU-a u izvještajnom razdoblju od srpnja 2024. do lipnja 2025. pali za 35 posto u usporedbi s prethodnom godinom. Zahtjevi za azil pali su za 23 posto u prvoj polovici 2025. u usporedbi s istim razdobljem 2024., dijelom zbog drastičnog smanjenja sirijskih zahtjeva nakon pada Asadovog režima u prosincu 2024. Sirijci su u prvoj polovici 2025. podnijeli svega 25.000 zahtjeva, što je pad od 66 posto. No stručnjaci upozoravaju da su ti pozitivni pokazatelji dijelom

Počinje primjena pakta o migracijama i azilu

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Petak, 12 Lipanj 2026 07:47

Objavljeno: Petak, 12 Lipanj 2026 07:47

privremene prirode i da ne odražavaju stvarnu otpornost novog sustava. (Hina)

